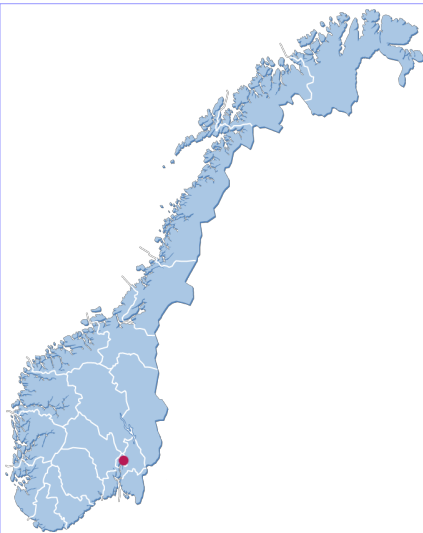

Bygnings- og eiendomsdata

Fylke:	Oslo
Kommune:	301/Oslo kommune
Opprinnelig funksjon:	Politihus
Nåværende funksjon:	Politihus
Foreslått vernekategori:	Verneklasse 2, bevaring
Totalt antall bygg:	3

Situasjonskart. Opphavsrett: Statsbygg.

Bygningsoversikt, omfang vern

Byggnr	Byggnavn	Oppført	Verneklasse	Omfang	GAB nr	Gnr/Bnr
205	ADMINISTRASJONSBYGNING	1975 - 1978	Verneklasse 2, bevaring	Eksteriør/Interiør/Utomhus	81484147	230/104

Vern kompleks

Formål:	Formålet med vernet er å bevare administrasjonsbygningen ved Oslo politihus som representant for startskuddet på en større omorganisering og sentralisering av politiet i hele landet.
Begrunnelse:	Videre er det et formål å bevare en god representant for den økte utbyggingen av politihus/-stasjoner fra slutten av 1960-tallet. Justisdepartementet initierte en større omorganisering og sentralisering av politiet. Pga. motvilje startet omleggingen i Oslo. En forutsetning for omleggingen var bygging av et nytt, stort politihus som samlet nær hele Oslo politiet i en bygning. I 1960- og 70-årene var politiet i kraftig vekst og det ble oppført mange nye politistasjoner rundt om i landet. Anlegget har gode arkitektoniske kvaliteter. Bygningens eksteriør og interiør fremstår som godt vedlikeholdt og meget opprinnelig.
Omfang:	Vernet omfatter eksteriør og enkelte elementer i interiøret. Vern av parkområde omfatter: registrert stor alm; langs Åkebergveien, registrerte trær. Område sør for Politihuset mot Botsfengslet - botsfengselsalléens bredde, grusdekke og trær, foreslås fredet siden området er et viktig element rundt Oslo fengsel (se kompleks 2571 Oslo fengsel).

Beskrivelse kulturmiljø

Politihuset i Oslo ligger på Grønland i Oslo inntil ringmuren rundt Oslo fengsel, avd. A (Kristiania Botsfengsel) med hovedfasaden mot parkanlegget.

Bakgrunnen for at politihuset ble bygget var vekst og spesialisering, samt en større omorganisering av hele politiet. I etterkrigstiden gikk politiet gjennom en stor vekst og spesialisering. Dette innebar behov for nye og større kontorarealer og lokaliteter med tekniske løsninger tilpasset ulike spesialfunksjoner. Omorganiseringen innebar en kraftig sentralisering og i løpet av 1960-tallet ble flesteparten av Oslos mange distriktstasjoner nedlagt.

Politihuset stod ferdig i 1978. Den lange bygningen ruvet ni etasjer over bakken, og rommet bla. kontorer for flere hundre ansatte, parolesal, gymsal, operasjonssentral og en stor sentralhall (største høyde 28 meter) med publikumsmottak. I en lavere bakbygning var arrest, bilverksted og parkering.

Anlegget fremstår for mange som et maktsymbol, mens arkitektenes hensikt snarere var å skape et anlegg som skulle vise "åpenhet" mellom befolkning og politi. I tillegg ønsket arkitektene at bygningen skulle tilpasses bymiljøet ved at administrasjonsbygningen ble lavere enn Grønland kirke. Derimot avspeiles maktbildet delvis i beliggenheten, som er i nær tilknytning til fengselsanlegget og med en opphøyet lang oppoverbakke mot hovedinngangen og et kontrollert åpent forareal. Maktbildet avspeiles også delvis i funksjonsprogrammet med en imponerende kontorbygning og hovedstadens sentralarrest. Politihuset ble fra flere hold kritisert i sin samtid mht. bymiljø, brudd med den historiske bystrukturen mv.

Anlegget har elementer som minner om den franske konstruktøren Jean Prouvé's aluminiumsstrukturer (runde vinduer i dører, Tropisk Hus, 1949), Candilis Josic Woods fasader (skapelementer i COR-TEN som stikker ut av fasaden, Freie Universität zu Berlin, 1965-73), Colin St John Wilson (sentralhall i Liverpool Civic Center, prosjekt, 1966), Team 10s megastrukturer (Alison&Peter Smithson, Robin Hood Gardens, 1968-72), Alvar Aalto (planløsning, Baker House, MIT, 1947-48), Le Corbusier (toit-terrasse, Unité d'habitation de Marseille, 1947-52). Deler av juryen hadde god kjennskap til denne type arkitektur. Den finske arkitekten Aulis Blomstedt, som var i juryen, kjente og samarbeidet med Georges Candilis.

Anlegget fra 1978 er vurdert som bevaringsverdig av Oslo Byantikvar og oppført på Gul liste. I reguleringsplan S-2071 for Politihuset vedtatt 21.08.75 ble vern av alléen foran Botsfengslet nevnt: "Den eksisterende allé bør søkes bevart." Den samme reg.planen gjelder idag (2009) for Botsparken sør for alléen, regulert som friområde.

Ny reg.plan S-4454 vedtatt 22.04.09 omfatter regulering av alléen til spesialområde bevaring, men ikke trær (bestemmelser på bredde og dekke på vei, etter innspill fra Byantikvaren for å sikre opprinnelig preg på vei og trærne). En stor alm sør for adm.bygning og flere almer langs Åkebergveien har et visst vern gjennom registrering av Friluftsetaten, basert på håndboken til Direktoratet for naturforvaltning (se kart i fotogalleri og kopi av registreringer i mappe). Evt. juridisk bindende vern etter Naturmangfoldloven er under utarbeidelse i 2009.

Houen Fonds Diplom, 1983. Betongtavlen, 1985.

Publisert: Norske Ark.konkurranser 1968, Byggekunst 3/1973, 5/1979, 5/1979, 5/1984, 4-5/1986, Ark.nytt 20/1985. Kunstverk av Asbjørn Høglund er anmeldt i BK.

Eiendomshistorikk

I 1950 og 1960 årene startet politiet en større omorganisering på landsbasis. Politiet ønsket seg en ny hovedstasjon i Oslo. Da Botsfengslet ble nedlagt, var planen å rive anlegget. Etter motstand fra Riksantikvaren og Norske Arkitekters Landsforbund, ble det vedtatt å oppføre et nybygg på en tomt tilhørende Botsfengslet som lå utenfor ringmuren. Arkitektkonkurransen ble utlyst i 1967 og bygget oppført i 1975-78.

Konkurranseutkastet hadde planlagt en mulig utvidelse øst for anlegget langs Åkebergveien og det var naturlig å bygge den nye sentralarresten på den tomten. Konkurransen ble utlyst i 2003 og bygget oppført i 2005-2008. Etter mange klager lokalt under prosjekteringen bestemte Bystyret at det skulle opparbeides nye parkarealer som erstatning for tomten. En følge av klagen var at parkområdet ved hovedinngangene til Politihuset og Botsfengslet, som tidligere var regulert til utbyggelsestomt for Politihuset, ble omregulert til parkareal.

Verneverdige bygg

Byggnr: 205
GAB nr: 81484147
Navn:
ADMINISTRASJONSBYGG
NING
Oppført: 1975 - 1978

Oslo Politihus i 1979. Sett fra Borggaten. Opphavsrett: Statsbygg.

Sørfasade mot park. Registrert stor alm med biologisk mangfold til høyre. Lufteelementer. Opphavsrett: Statsbygg.

Fasade mot syd. Påbygg på adm.bygg. I bakgrunn Grønland kirke. Opphavsrett: Statsbygg.

Helikopterplass. Opphavsrett: Statsbygg.

Botsfengslets ringmur sett i sammenheng med Politihuset sørøstside og parken. Registrert stor alm i midten av bildet. Opphavsrett: Statsbygg.

Nytt parkanlegg med gangvei mellom politihus og botsfengsel. Rømningstrapper fra politihus. Opphavsrett: Statsbygg.

Politihusets nordfasade, sett fra garasje. Opphavsrett: Statsbygg.

Inngangsport mot Åkebergveien. Opphavsrett: Statsbygg.

Garasje sett fra karnapp. Ny sentralarrest i bakgrunnen. Gammel sentralarrest i forgrunnen. Indre vei. Til venstre park mot Åkebergveien, med registrerte trær. Opphavsrett: Statsbygg.

Indre vei. Gangbro mellom politihus og arrest/garasje. Opphavsrett: Statsbygg.

Sentralarrest sett fra glasskarnapp. Opphavsrett: Statsbygg.

Kart over avgrensede naturtypeområder. Opphavsrett: Friluftsetaten, Oslo kommune.

Bygnings- og eiendomsdata

Ansvarssted/etat:	STATSBYGG ØST
GAB nr:	81484147
Gnr/bnr:	230/104
Oppført:	1975 - 1978
Byggherre:	Statens bygge og eiendomsdirektorat.
Arkitekt:	Telje-Torp-Aasen Arkitektkontor A/S.
Opprinnelig funksjon:	Offentlig forvaltning
Nåværende funksjon:	Offentlig forvaltning
Bygningsart:	
Regulering:	Regulert: Regulert til offentlig bebyggelse.
Vernestatus:	Annet vern: Oppført på Byantikvaren i Oslos Gule liste.

Sammendrag bygningsbeskrivelse

Oslo Politihus består av to bygningsdeler: en høyblokk med kontorfløy og politistasjon og en lavere bygning med arrest, garasje og verksted. Hovedadkomst er fra Borggaten gjennom parken foran Botsfengslet. Nødrampe og inngang ansatteparkering mot Åkebergveien.

Kontorer i politihuset: Fargekode for vinduer. Vinduer som kan åpnes oppr. malt i rødt. Konvektorkasser i aluminium. Funksjonssonenes farger gjentas innvendig i kontorene. Malt i hvitt og farge i gulvbelegg, dør, listverk, nisje ved vindu. Garderobe- og arkivskap bygget ut mot korridoren, skaper et bufferom mellom korridor og kontor.

Korridor kontorfløy: Vertikal soneinndeling med fargekode. 4 soner. Nordfløy i blått (øst) og grønt (vest), sydfløy i rødt (vest) og gult (øst). Fargede gulvbelegg i linoleum, malte aluminiumsplater. Teknisk himling dekket med perforerte aluminiumsplater opphengt i bæreprofiler av ekstrudert aluminium. Hvitmalte Leca lydblokker på motsatt side av kontor er spekket og slemmet.

Glasskarnapp med sitte- og venteplasser med utsyn over arrest. Nå pikett.

Utstillingsrom, 1.etg.: Nå omgjort til møterom/rapportrom for utlendingsseksjonen. Rommet er i 2009 delt opp med møterom ut mot gavlen og rapportrom mot midten.

Sammendrag bygningshistorie

Etter en konkurranse i 2 trinn i 1967-68 starter byggingen av Oslo politihus i 1975 og bygningen ferdigstilles i 1978.

Bygningshistorikk

1961	1967	Botsfengslet nedlagt i sammenheng med åpning av Ullersmo fengsel. Planlagt revet for å oppføre ny hovedpolitistasjon. Riksantikvaren og Norske Arkitekters Landsforbund gjør motstand mot riving. Riksantikvaren foreslår å bygge om celler til kontorer. Verkstedsfløy fra 1937 skulle rives for å oppføre et tilbygg. Ombyggingen skulle lyses ut som en arkitektkonkurranse. Men politiets ledelse ønsket seg et nybygg (Audun Kjus, sektorhistorie).
1967		Juni-Desember. Arkitektkonkurranse: nytt politihus i Oslo, på tomten til Botsfengslet. I juryen bl.a. professor, ark. Aulis Blomstedt, prof.ark. Christian Norberg-Schulz, arkitekt John Engh (tegnet Sandvika Tinghus).
1968		Sommeren: omkonkurranse mellom Telje, Torp, Aasen arkitekter og Erling Viksjøs arkitektkontor.
1974		Anbudsutsendelse.
1975		November: byggestart. Tomten besto av: et område som før ble disponert av Botsfengslet, men lå utenfor ringmuren og var inngjerdet, og et tidligere parkareal.
1978		Oktober: ferdigstillelse.
1978	1979	Umiddelebart etter innflytting ble garderobeskap i kontorene bygget ut mot korridoren. Nisjen stikker ut i korridoren. Internt kalt "ryggsekkene". Er avbildet i Byggekunst 5/1979, s.329, sett fra kontor.
1987	1988	Ca slutten av 1980-tallet. Ombygg av mottaket på Grønland politistasjon. Mye opprinnelige gulv.
1987	1988	Innredningselementer (sittegrupper i nisjer) i kantine fjernet og erstattet med bordrader.
1993		Markisene byttet til persiener.
1994	1995	Baren i kantine revet.
1995		Oppussing av operasjonssentralen. Var oppr. over 2 etg. Politihuset får en overvåkningssentral for hele Oslo-området (også biltrafikk).
1997		Brannvesenet innfører brannteknisk system. Bygning oppdelt i tre soner. Sprinklingsystem i midtsone. Brannører mellom hver sone.
2002		Innendørs skytebanetrening er under utredning, delvis i samarbeid med Statsbygg (St.prp.nr.1 JD 2001-2002).
2003		PST ut.
2004		Ventilasjon ikke endret, men bytter ut avtrekksventiler for å få ned støy. Er kommet ca halvveis. Pågår.
2008	2009	Parkområdet var tidligere regulert som utbyggelsestomt til Politihuset. Nå er området regulert som park og kan ikke bygges ut.
2010		Skal få nytt nødaggregat system.

Vern

Formål:	Formålet med vernet er å bevare administrasjonsbygningen ved Oslo politihus som representant for startskuddet på en større omorganisering og sentralisering av politiet i hele landet.
Begrunnelse:	Videre er formålet å bevare en god representant for den økte utbyggingen av politihus/-stasjoner fra slutten av 1960-tallet. Anlegget har gode arkitektoniske kvaliteter. Bygningens eksteriør og interiør fremstår som meget opprinnelige takket være godt vedlikehold.
Omfang:	Vernet omfatter eksteriørets tekniske løsning og utseende. Innvendig omfatter vernet innsiden av yttervegg (hele bygningen), og planløsning og overflater i følgende rom: parolesal, gymnastikksal, kantine, møterom VIP/presse, karnapp, gang og kontorer i den gule sørøst-fløyen (hvilke etasjer vurderes), sentralhall/passekspedisjon med sitt trapperom og omkransende ganger. Opprinnelig planløsning og materialer i det tidligere utstillingsrommet (nå delt i to rom) og politimesterens kontor, forkontor og møterom (enkelte overflater er malt) ønskes også bevart.
Vernekategori:	Verneklasse 2, bevaring

BYGNING 205 ADMINISTRASJONSBYGNING

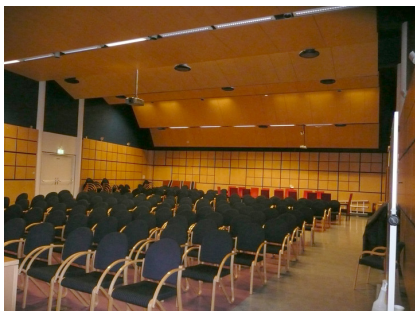
Kompleks 83 POLITIHUSET I OSLO

Interiør

Interiørnr:

Interiørnavn: Parolesal, 4 etg.

Beskrivelse: Som opprinnelig. Veggoverflater med akustiske treplater, med avrundete hjørner. Akustiske plater hengende under himling. Nye gulv.

Interiørnr:

Interiørnavn: Gymnastikksal, 7 etg.
Beskrivelse: Galleri på langsiden. Veggoverflater med akustiske treplater som i parolerom, med avrundete hjørner. Sviktgulv med parkett. Tilgang til garderober og trimrom ("vektbua").

Interiørnr:

Interiørnavn: Sentralhall og trapper

Beskrivelse: Gulvet har terrazzobelegg med messinginnlegg. Kunstnerisk utsmykning i gulv i sort og hvitt. Støpt sitteinnredning. Beplantning. Fontene. Den opprinnelige ekspedisjonsskranken ble fjernet i sammenheng med nye passordninger. Skrankens oppr. plassering er i dag markert med terrazzobelegg i lignende farger og teksturer. Sprinkleranlegg oppr. installert i sentralhallen (FM).

Trappehall i sentralhall: Belagt med keramiske fliser. Hvit malt rekkverk i metall. Tilgang til ekspedisjon på hver etasje (nå bl.a. brukt som kopirom). Store tall i aluminium angir etasjenummer. Spot-belysning på utsiden av etasjedekkene.

Interiørnr:

Interiørnavn: Politimesterens kontor, 7 etg.

Beskrivelse: Består av forværelse, kontor, møterom. Alle rom har nylig vært pusset opp. Volumet er bevart med ny skapinnredning, vinduskarmene malt i mørk grått. Oppr. konvektorkasser.

Interiørnr:

Interiørnavn: Møterom VIP/presse, 7.etg.
Beskrivelse: Som opprinnelig. Foldevegg mot kantine. Liten kjøkkenkrok som kan dekkes til med en skyvevegg. Opprinnelig gulv, takplater, beslåtte eternittplater med blikk på vegg, lamper.

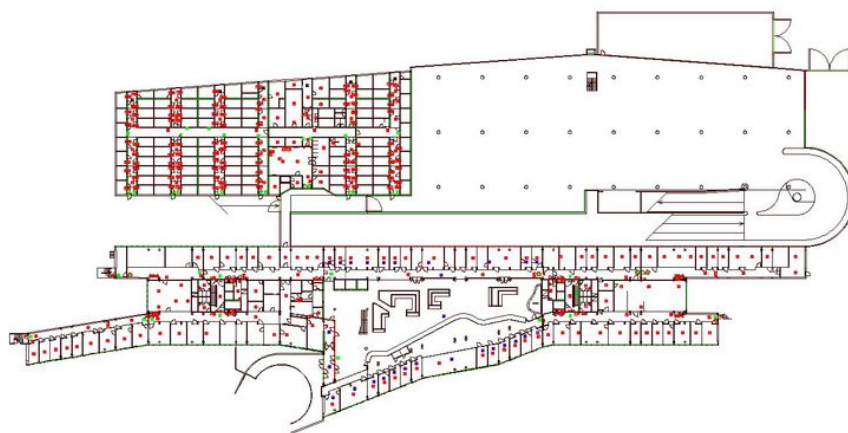
Interiørnr:

Interiørnavn: Kantine / kjøkken, 7.etg.
Beskrivelse: Noe av det opprinnelige inventaret er fjernet (bord, benker og bardisk), mens de fleste overflater og belysning er opprinnelig. Forbindelse til VIP-rom fra kantine via skyvedør. Takterasse.

BYGNING 205 ADMINISTRASJONSBYGNING

Kompleks 83 POLITIHUSET I OSLO

Oslo politihus. Hovedinngang. Opphavsrett: Statsbygg.

Plantegning, 1.etg. Opphavsrett: Statsbygg.

Sentralhallen. Opphavsrett: Statsbygg.

Oppr. ekspedisjonsskranke. Etasjenummer. Opphavsrett: Statsbygg.

Parolesal med oppr. akustisk himling og veggplater. Avrundede hjørner. Opphavsrett: Statsbygg.

Gymsal, sett mot tilgang til trimrom og garderober. Opphavsrett: Statsbygg.

BYGNING 205 ADMINISTRASJONSBYGNING

Kompleks 83 POLITIHUSET I OSLO

Kantine. Tilgang til terrasse i bakgrunn. Opphavsrett: Statsbygg.

VIP/Presserom. Foldevegg mot kantine til venstre. Opphavsrett: Statsbygg.

Korridor i sør-øst fløy (gul). Opphavsrett: Statsbygg.

Kontor, sett mot vindu. Opphavsrett: Statsbygg.

Glasskarnapp med sitte- og venteplasser. Nå pikett. Opphavsrett: Statsbygg.

Dør med runde vinduer. Opphavsrett: Statsbygg.